

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 9.4.2018
Sayı : 1847

10/2776

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de ÇAYKUR, çay tarımı ve sanayisinde yaşanan sorunların araştırılması, çay üretiminin geleceğinin korunması, çay üreticilerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve göçün önlenmesi için gerekli olan tedbirlerin tespit edilmesi ve bu doğrultuda önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını teklif ederiz.

05.04.2018

M. B. O.
Mehmet Bekaroğlu
İstanbul Milletvekili

Orhan SARIKAL
Karsı Mv.

Devrim Korkmaz
Antalya Mv.

Birrol Ertem
Hatay Milletvekili

Çanakkale

Tanrı Öcalan
Balıkesir Mv.

Utku Çakıröze
Eskişehir Mv.

Niyazi Nefi Karer
Antalya Mv.

B. O.
Barış YALKAÇ
İT. Mv.

Mehmet GÜKOĞ
Gaziantep

Seral SARILHAN
Ankara Mv.

Eren Erden
İT. Mv.

Selina Doğan
İstanbul M.V.

Jalilbey
Yakup Ateşoğlu
İstanbul Mv.

Cemal Okan Yılmaz
Eskişehir Milletvekili

Gaye Dülber
Eskişehir Mv.

Kemal ZEYBEK
Samsun Milletvekili
Hüseyin CAMAK
Mersin Mv.

M. Rıza Yalçınkaya
Bartın Mv.

Vali AĞBABA
Malatya Milletvekili

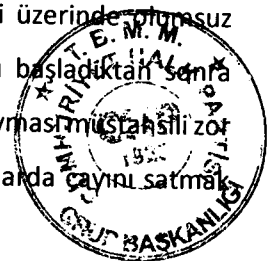
GEREKÇE

Çay tarımı ve sanayisi, Cumhuriyetin ilk yıllarında Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan insanlara geçim kaynağı yaratmak ve ülke içi çay talebinin karşılanması amacıyla desteklenerek geliştirilmiş, devlet tarafından uzun yıllar teşvik ve destek uygulamaları ile bölge için en temel geçim ve istihdam kaynağı olmuştur. Bugün, Rize, Trabzon, Artvin ve Giresun olmak üzere Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaklaşık 830 bin dekar alanda yapılan çay tarımı yapılmaktadır. Tarım alanlarının artmasına paralel olarak yaş çay işleme fabrikalarının sayısı da çoğalmış, 2017 yaş çay sezonunda ÇAYKUR ve özel sektör fabrikaları tarafından toplam 1 milyon 271 bin ton yaş çay satın alınarak, 254 bin ton kuru çay elde edilmiştir.

Çay tarım ve sanayisinde yıllar itibarıyla uygulanan politikalar nedeniyle çay üretiminin ve bölge insanının geleceği açısından çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Ne yazık ki her yaş çay sezonu döneminde bu sorunlar katlanarak artmaktadır.

2018 yaş çay sezonunun yaklaşırken, bölgede çay müstahsili, Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Odaları, sendikalar ile diğer sivil toplum kuruluşları ve uzmanlarla yaptığımız görüşmeler sonucunda çay tarımı ve sanayisinin sorunlarının şu şekilde sıralanabileceğini gördük:

- 1- Çay tarımında 1970'lerden sonra kimyasal gübrenin kullanımının yaygınlaşması, çay yetiştirilen toprakların hem kimyasal içerik açısından kalıntılara maruz kalmasına, hem de üretim miktarının azalmasına bağlı olarak kalite düşmesi gibi sorunları ortaya çıkarmaktadır. Kullanılan kimyasal gübreler ve gübrelerin tavsiye edilenin çok üzerinde miktarlarda kullanılması nedeniyle toprakların büyük bir bölümü asitleşme tehlikesi ile karşı karşıya kalmış, bu durum çevre kirliliği ve toprak canlılarının azalması sonucunu ortaya çıkarmıştır. Gübrelerin yeraltı sularına ve derelere karışarak su kirliliğine neden olması insan sağlığı açısından da ciddi tehlike oluşturmaktadır. Kimyasal gübrenin yarattığı sorunlara karşılık olarak bir süredir dillendirilen zorunlu organik gübreye geçiş tartışmaları da ne yazık ki havada kalmıştır. Kimyasal ya da organik gübreden hangisi kullanılırsa kullanılsın çay tarım alanlarında kalite ve verim düşüşü yaşanılması kaçınılmazdır. Çözüm için gereken önlemlerin alınması ve plan ve program dahilinde bir düzenleme yapılması gerekmektedir. Aksi takdirde ülkemizde çay üretimi iç talebi bile karşılayamayacak noktaya gelecek, doğal olarak çay ithalatında artış yaşanacaktır. Bu durum üretim maliyetlerinin yüksek olduğu Türkiye çayının, daha ucuz olarak üretilen çaylarla rekabet edemeyerek yok olmasına ve dolayısıyla Türk damak tadının da bozulmasına yol açacaktır.
- 2- Son yıllarda ÇAYKUR'un uyguladığı politikalar, çay tarımı ve sanayisi üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. ÇAYKUR'un yaş çay taban fiyatını çay sezonu başladıktan sonra açıklaması, kota, kontenjan ve randevulu alım sistemini uygulamaya koyması müstahsili zor durumda bırakmış, bu nedenle müstahsil özel sektöre olumsuz koşullarda çayını satmak

olan siyah çay piyasası dışında soğuk çay piyasasında faaliyet göstermesi anlaşılamamış, kendi bölgesinde faaliyet yürütmek yerine fason üretim yapması da ÇAYKUR'un kimin lehine çalıştığı sorusunu ortaya çıkarmıştır.

Tüm bu sorunlar ışığında ÇAYKUR, ay tarımı ve sanayisinde yaşanan sorunların araştırılması, çay üretiminin geleceğinin korunması, çay üreticilerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve gnnlenmesi için gerekli olan tedbirlerin tespit edilmesi ve bu doğrultudanlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İ Tüzüėün 104'nc ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını teklif ederiz.

